

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سنت

نظرات استدلالی

لایحه مقاله‌نامه بازرسی کار ۱۹۴۷ (۱۳۲۶) (شماره ۸۱) (مرحله دوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۶۰

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۸/۰۷

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه مقاوله نامه بازرسی کار ۱۹۴۷ (۱۳۲۶)
(شماره ۸۱) (مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۷/۱۰

کد خزانه: ۴۰۳۲۶۰

۱۴۰۳/۰۸/۰۷

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۳/۷/۲۳

پژوهشکده شورای نگهبان

درباره‌ی مصوبه

«لایحه مقاله‌نامه بازرسی کار ۱۹۴۷ (۱۳۲۶) (شماره ۸۱)» بنا به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۳ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد.

این لایحه در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۲ در صحن علنی مجلس مطرح و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۲۶، این مصوبه را مورد بررسی قرار داد و مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی دانست.

مجلس شورای اسلامی در جهت تأمین نظرات شورای نگهبان، در تاریخ ۱۴۰۳/۷/۱۰ اصلاحاتی را در مصوبه اعمال و مصوبه‌ی اصلاحی را در قالب نامه‌ی شماره ۱۸/۳۹۷۲۴ مورخ ۱۴۰۳/۷/۱۱ به شورا ارسال کرد. شورا با بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۷/۱۱، همچنان برخی از مواد آن را دارای ایراد شرعی دانست و نظر خود را از طریق نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۳۷۸۳ مورخ ۱۴۰۳/۷/۲۳ به اطلاع رئیس مجلس رساند.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه مقاله‌نامه بازرسی کار ۱۹۴۷
(۱۳۲۶) (شماره ۸۱) (مرحله دوم)»

ماده واحده - ...

[به منظور رفع ایرادات و تذکرات شورای نگهبان، اصلاحات ذیل به عمل می‌آید:

۱- در تبصره (۲) ماده واحده، عبارت «موارد استثنای موضوع مقاله‌نامه» به عبارت «مصادیق استثنای موضوع بند (۱) ماده (۲۹) مقاله‌نامه» اصلاح می‌شود.

تبصره ۱ - ...

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این قانون، متضمن مصادیق استثنای موضوع بند (۱) ماده (۲۹) مقاله‌نامه،^۱ ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳ - ...

▪ توضیح اعمال تذکر

قانون‌گذار در تبصره (۱) سابق، تهیه‌ی «موارد استثنای موضوع مقاله‌نامه» را به آیین‌نامه‌ی اجرایی واگذار کرده بود. این در حالی بود که اولاً به نظر می‌رسید مقصود قانون‌گذار از «موارد استثنا»، «مصادیق استثنا» بود. ثانیاً ظاهراً مقصود قانون‌گذار از استثنائات موضوع مقاله‌نامه، اشاره به حکم بند (۱) ماده (۲۹) بود. شورا این دو موضوع را به مجلس متذکر شد و اکنون در مصوبه‌ی اصلاحی این تذکر اعمال شده است.

۱. بند (۱) ماده (۲۹) مقاله‌نامه‌ی حاضر: «۱- در مورد عضوی که قلمروی آن شامل مناطق وسیعی باشد و به دلیل پراکندگی جمعیت یا مرحله توسعه منطقه، مقام صلاحیت‌دار اجرای مفاد این مقاله‌نامه را غیرعملی تشخیص دهد، مقام مزبور می‌تواند چنین مناطقی را از اعمال این مقاله‌نامه به طور کلی یا با در نظر گرفتن استثنائاتی در مورد کارگاه‌ها یا مشاغل خاصی که مناسب بدانند، مستثنی نماید.»

▪ نظر شورای نگهبان

ماده واحده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴-

۱- ...

[۲- در ماده (۴) مقاله نامه واژه «فدرال» به عبارت «مرکزی (فدرال)» و واژه «فدراسیون» به عبارت «اتحادیه (فدراسیون)» اصلاح می شود.]
۲- در مورد دولت مرکزی (فدرال)، اصطلاح «مقام مرکزی» می تواند به معنای مقام فدرال یا مقام مرکزی یکی از واحدهای عضو اتحادیه (فدراسیون) باشد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

قانون گذار در بند (۲) پیشین ماده (۴)، از دو کلمه‌ی غیرفارسی «فدرال» و «فدراسیون» استفاده کرده بود که موجب شد شورا این بند را مغایر با اصل (۱۵) قانون اساسی اعلام کند. حال که در اصلاحات این ماده، به ترتیب واژگان فارسی «مرکزی» و «اتحادیه» جایگزین واژه‌های فوق شده است، به این ترتیب ایراد سابق شورا نیز در این خصوص رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۱۲-

[۳- مجلس بر مصوبه قبلی خود در بند (۱) ماده (۱۲) مقاله نامه

اصرار ورزید.]

۱- بازرسان کار دارای مدارک مقتضی، اختیار خواهند داشت تا:

الف) آزادانه و بدون اعلام قبلی در هر ساعتی از روز یا شب، به هر محل کار مشمول بازرسی وارد شوند.

ب) در روز، به هر محلی که آنها به دلیلی منطقی بر این باورند که مشمول بازرسی است، وارد شوند.

پ) هر گونه واریسی، آزمایش یا تحقیقی را که لازم تشخیص می‌دهند، انجام دهند تا مجاب شوند که مقررات قانونی به طور دقیق رعایت می‌شود و به ویژه:

۱) از کارفرما یا کارکنان کارگاه، به طور انفرادی یا در حضور شهود، در خصوص هر گونه موضوعات مربوط به اعمال مقررات قانونی سؤال کنند؛

۲) ارائه هر گونه کتاب، دفتر ثبت، یا اسناد دیگری را خواستار شوند که حفظ آنها به موجب قوانین یا مقررات ملی مربوط به شرایط کار مقرر شده است، تا مطابقت آنها با مقررات قانونی را مشاهده نمایند و از اسناد مزبور تصویربرداری یا از آنها خلاصه‌برداری کنند؛

۳) نصب اطلاعیه‌های مقرر شده به موجب مقررات قانونی را الزام کنند؛

۴) نمونه‌هایی از مواد و اجسام مورد استفاده را به منظور تجزیه و تحلیل بردارند یا ببرند، مشروط بر آنکه کارفرما یا نماینده او از برداشتن یا بردن هر نمونه یا جسمی بدین منظور آگاه شود.

▪ دیدگاه مغایرت

قانون‌گذار در بند (۱) ماده (۱۲)، اختیاراتی به بازرسان کار اعطا کرده است که اطلاق این اختیارات در مواردی از سوی فقهای شورای نگهبان مغایر با موازین شرع شناخته شد؛ توضیح آنکه برای مثال، به موجب جزء (الف) این بند، بازرسان مجاز شده‌اند که بدون اعلام قبلی و در هر ساعتی از شبانه‌روز به هر محل کاری ورود کنند. اطلاق این حکم برای مثال نسبت به کارگاه‌هایی که کلیه کارکنان آن را بانوان تشکیل داده‌اند و چه بسا کارگران آن در محیط

کارگاه بدون حجاب شرعی مشغول کار باشند، از این حیث که ورود بدون اعلام قبلی را تجویز کرده است، مغایر با شرع است. اکنون قانون‌گذار اصلاحی را در این ماده به عمل نیاورده است و بر مصوبه‌ی پیشین خود اصرار ورزیده است. بنابراین ایراد شرعی فوق به قوت خود باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

- در بند (۱) ماده (۱۲) و ماده (۲۱)، با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی بر مصوبه سابق خود، ایرادات پیشین این شورا کماکان به قوت خود باقی است.

ماده ۱۷-

[۴- در ماده (۱۷) مقاوله‌نامه واژه «نقص» به واژه «نقض» اصلاح می‌شود.]

۱- اشخاصی که مقررات قانونی قابل اجراء توسط بازرسان کار را نقض یا در رعایت آن قصور کنند، بدون اخطار قبلی، مشمول جریان رسیدگی سریع قرار خواهند گرفت، مشروط بر اینکه در مواردی که اخطار قبلی برای انجام اقدامات اصلاحی یا پیشگیرانه داده می‌شود، از طریق قوانین یا مقررات ملی بتوان استثنائاتی را در نظر گرفت.

۲- ...

▪ توضیح اعمال تذکر

اصلاح صورت گرفته در این ماده، در راستای اعمال تذکر مرحله‌ی قبل شورا مبنی بر جایگزینی واژه‌ی «نقص» با «نقض» بوده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۱۷)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۲۱-

[۵- مجلس بر مصوبه قبلی خود در ماده (۲۱) مقاله‌نامه اصرار ورزید.]

گزارش سالانه منتشر شده توسط مقام مرکزی بازرسی به موضوعات زیر و دیگر موضوعات مربوط تا آنجا که تحت اختیار (کنترل) مقام مذکور باشد، خواهد پرداخت:

الف) قوانین و مقررات مربوط به کار خدمات بازرسی؛

ب) کارکنان خدمات بازرسی کار؛

پ) آمار کارگاه‌های مشمول بازرسی و تعداد کارگران شاغل در آنها؛

ت) آمار بازدیدهای بازرسی؛

ث) آمار موارد نقض و مجازات‌های اعمال شده؛

ج) آمار حوادث صنعتی؛

چ) آمار بیماری‌های شغلی.

▪ دیدگاه مغایرت

مجلس شورای اسلامی در این ماده مقرر کرده است گزارش‌هایی در خصوص موضوعاتی همچون آمار بازدیدهای بازرسی، آمار حوادث صنعتی و بیماری‌های شغلی تهیه و به صورت سالانه منتشر شود. فقهای شورا در مرحله‌ی قبل، اطلاق حکم مذکور را نسبت به مواردی که ممکن است تبعات امنیتی (امنیت به معنای اعم آن از جمله امنیت اقتصادی) برای کشور به همراه داشته باشد و موجب سوء استفاده‌ی دشمن از اطلاعات منتشر شده در این گزارش شود، مغایر با موازین شرعی اعلام کردند. حال نظر به اصرار قانون‌گذار بر مصوبه‌ی پیشین در مقام اعمال اصل (۱۱۲) قانون اساسی، طبعاً ایراد شرعی فوق نیز باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

- در بند (۱) ماده (۱۲) و ماده (۲۱)، با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی بر مصوبه سابق خود، ایرادات پیشین این شورا کماکان به قوت خود باقی است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان